

Acció CIUTADANA

SETMANARI REPUBLICÀ FEDERAL

Olot, 10 de Maig 1930. — Subscripció 5 ptes. l'Any. Número solt 10 cts. — Redacció i Administració, Concentració Republicana—Any I.— Núm. XI

Encara no pot venir en Macià.
En Daniel Cardona és detingut.
En Comte és ferit.
La censura apreta com mai.
Els republicans són perseguïts.
S'exclou de l'indult els treballadors.
Són sospesos els actes polítics.

O, ànima de Primo de Rivera,
com deus drisfrutar encara!

«La República i els obrers»⁽¹⁾ Per Catalunya i per la República

Als joves d'Olot

Jo crec que ens els moments actuals hi ha d'haver una convergència dels sentiments de liberalisme i obrerisme. No pot existir una llibertat veritable sense una sòlida igualtat social. Nosaltres, quan parlem de la República, no volem dir, no ens referim a una forma buida, a un simple canvi d'una corona per una gorra frigia.

Determinats sectors de l'obrerisme han desconfiat de la República davant l'existència de Repúbliques tiràniques i fins militaristes. No negaré l'existència d'aquestes Repúbliques ni les justificaré; em limitaré a dir que són unes repúbliques mistificades.

El republicanisme autèntic és una veritable tendència d'avançada. El nostre vell federalisme era guiat per un instint segur. La paraula "república" als nostres llavis significa més que un canvi de la forma externa de govern.

* * *

La democràcia és una generalització i representa la solidaritat de classes. La democràcia té la seva encarnació real en la república.

Jaurés digué: La República triomfa perquè està en la direcció de les altures, i l'home no pot elevar-se sense pujar cap a la República.

Hi ha gent que no creu en la solidaritat dels sentiments proletari i republicà. Els primers republicans a Catalunya representaven un radicalisme social. No crec que els vells federals de tradició obrera fossin tan il·lusos com algú ha volgut suposar; més aviat em sento temptat de creure que eren més clarividents que els que els han succeït.

La República proporciona a l'home un conjunt de llibertats. Els que avui denigren la República, com que no poden voler la Monarquia, són de fet àcrates i són més que republicans. Però les etapes socials enlloc del món es presenten en forma immediata. Una revolució social es compon de diverses etapes, i entre aquestes etapes cal col·locar la República tal com se l'entén modernament.

Hi ha qui lliga la idea de la República amb la concepció de les Repúbliques antigues de Grècia, Roma i l'Edat mitjana. Allò no eren democràcies, sinó oligarquies o aristocràcies. Quant a les repúbliques medievals (Gènova, Venècia) eren governades pels mercaders. Jo crec que la primera República veritable fou la República francesa. També en l'Edat mitjana existiren repúbliques municipals, regides pels menestrals, que es convertiren en instrument de defensa contra el feudalisme. El municipi era contra la noblesa el que el Sindicat és contra la burgesia.

* * *

Confesso que en el terreny de les teories, quan hom tracta cercar els fonaments filosòfics de les institucions humanes, em sento més prop dels àcrates que dels socialistes. A despit d'aquesta preferència, reconec que el socialisme ha sabut donar al proletariat una consciència dels seus interessos.

Quan ha vingut la lligó de la gran guerra, els socialistes alemanys han demostrat ésser els més pràctics del col·laboracionisme en sostenir la República alemanya. Alguna cosa encisadora ha de tenir la República quan homes així la sostenen. ¿Qui pot negar que la República representa una etapa d'ascens? Es perfectament possible concebre un més enllà de la República.

(1) De la conferència de Antoni Rovira i Virgili al Centre Republicà Democràtic Federalista del Poble Nou, publicada a «La Nau» del 5 de Maig.

Ha estat amb veritable goig que hem vist no solament caure l'aconstitucional règim que ens oprimia la ciutadania i els seus drets adients, sinó que també l'esclat vivificador d'esperances i fets que arren fructifica.

L'arborament periodístic d'Acció Ciutadana, com a tribuna i bandera republicana federal dels catalans d'Olot, ens ha simpatitzat molt. Això vol dir que els olotins, no tots—puix que no oblidem pas les endèmiques costums i tradicions atàviques que obstrueixen els esperits localistes inherents a l'egoisme i a la incomprensió—, s'han donat compte de la mena de premsa que volia representar a Olot. És evident que la dictadura perseguí extremadament a la premsa perillosa, que era la valenta i decidida que més virilment escometia, fins on podia ésser clar!, a la injustícia i a l'inquisitorialisme despòtic que imperaven; però també hem de convenir, si hem d'ésser francs; que aqueixes publicacions sinceres no eren pas les més apoiades pel poble; no volem creure per covardia, sinó per inhibició filla de la més cànida indiferència. I heus-ací que el sistematicisme, tan ben aclimatat en les poblacions subalternes i d'una manera singular en la nostra privilegiada comarca, ha per més, en un quants anys de fulgurants febleses—abans de la dictadura i tot—, els sorjaments assimilistes i arrabassadors del Dret, la moral i la justícia. Ens sembla que ja seria hora de desterrar per complet aqueixa premsa, estèril i astènica sociològicament, que sota una literatura floralesca, insípida i mística, s'hi amaguen la hipocresia i la pedanteria i amplex debilitats ètiques de l'utopisme i de la intolerància, quan no està al servei d'un escarrancit idealisme eclèctic i abrupte. Devem escometre a aquells impecables confreres que, dissimulant despectius personalismes locals, dilingüen amb una estafalària escrupolositat acerba i exigent que que passa de llarc de la torerància i de la caritat cristiana. No estaria del tot malament publicar una llista dels seus subscriptors; tal volta, així, aconseguiríem que, per poruguesa, molts es lliurarien de formar part d'una antologia tan brillant de compromisos contrets. Sabem de sobres el què és localisme, o sigui nadar i guardar la roba. Per què el que dona vida i estabilitat a aqueixa classe de fulles nefastes no és altra cosa que les relacions i contacte personals que hom es veu obligat a mantenir, per conveniència, fins amb els enemics polítics o socials.

Els dos setmanaris olotins, darrerament apareguts, no hi ha dubte que hauran vingut a emplenar un buit que, durant la ràfaga d'oratge destructor, havíem hagut de suportar els olotins, com tots els catalans. En llurs pàgines abrandant idealisme ben segur hi trobaran, els nostres conciutadans, les alades constel·lacions de la llibertat. Amb la campanya començada, ben segur, s'arrelaran més forts els doctrinalismes democràtics i humans dels que hem d'esperar el ressorgiment patriòtic-social del poble. Hora vindrà que, per consumció i fustigament ciutadà, desapareixerà aquella premsa malèfica tarada de pudícies enllotades en un garbuix de desafinades pugnes vexadores. Aleshores, concentrats els esperits a una voluntat comú, onejarem més fàcilment la satinada senyera de l'ideal nostrat, que porta l'emblema de la llibertat de Catalunya i l'escut de la República federal.

Tots sabem quin és i quant val l'ideal de Catalunya, i quina és la llibertat que els bons catalans anhelem. No demanem pas l'impossible, ni tolerància tan sols—puix que tolerar és gairebé sinònim de permetre, per a evitar mals majors, allò que, no essent perjudicial, no està conforme amb el que hom sent i pensa—, sinó que exigim uns drets biològics racialment històrics i humanament legals. Cobegem una concordància liberal entre les demés nacionalitats ibèriques, rublerta de comprensió democràtica, que ens faci ciutadans d'Europa mitjansent l'estructuració renovadora d'un govern republicà federal que sembri una pau social progressiva i que nodreixi les consciències hispàniques de intel·ligència, comprensió i idealitat.

No són pas les diferències substancials de raça el que